

A KÚRIA mint felülvizsgálati bíróság

Pfv.III.21.088/2013/6.szám

A Kúria a felülvizsgálati eljárásban a Dr. Bálint Tünde Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Bálint Tünde ügyvéd) által képviselt I.r., II.r. és III.r. felpereseknek a Kristonné dr. Dusza Gabriella ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Fővárosi Törvényszék előtt 39.P.23.948/2009. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.21.671/2012/14. számú részítéletével elbírált perében a jogerős részítélet ellen a felperesek által P.21.775/2013/3. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős részítélet felülvizsgálattal támadott részét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 nap alatt fizessenek meg az alperesnek 200.000 (kétszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, míg az 1.144.400 (egymillió-száznegyvennégyezer-négyszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen a részítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

Az I.r. felperes 2003. december 14-én gyalogosként közlekedési balesetet szenvedett, amikor a zebra sarkánál az úttestre lépve, szaladó mozgása közben egy személygépkocsi elütötte. A baleset következtében az I.r. felperes súlyos koponyasérülést szenvedett, maradandó egészségkárosodása folytán III. csoportú rokkanttá vált.

Az I.r. felperes, valamint szülei a II. és III.r. felperesek a keresetükben a balesettel összefüggő vagyoni és nem vagyoni káraik megtérítésére kérték az alperes biztosító kötelezését.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. A jogalap körében a kármegosztás szükségességére hivatkozott figyelemmel arra, hogy az I.r. felperes a KRESZ 43. §-ának (2) bekezdésében foglaltakat megszegte. Utalt továbbá a KRESZ 21. §-a (5) bekezdésének b)

pontjában foglaltakra is.

Az elsőfokú bíróság a felperesek keresetét kis részben alaposnak tartotta és ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I.r. felperes részére 3.056.000 forintot, ebből 3.040.000 forint után a 2004. január 19-től, 16.000 forint után a 2004. április 15-től járó törvényes mértékű késedelmi kamatát, a II.r. felperesnek 2.000.000 forintot és ennek a 2004. január 19-től járó törvényes mértékű késedelmi kamatot, továbbá a III.r. felperesnek a 2004. január 19-től járó törvényes mértékű késedelmi kamattal együtt 1.000.000 forintot. A bíróság ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította. Az elsőfokú ítélet indokolása szerint az alperes helytállási kötelezettsége a gépjármű üzemben tartójának kötelező felelősségbiztosításáról szóló 171/2000. (X.13.) Korm. rendeleten alapul. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az I.r. felperes megszegte a KRESZ 21. §-ának (6) bekezdésében írt közlekedési szabályt. A szakértői vélemény alapján megállapítható volt továbbá az is, hogy kellő körületekintés hiánya mellett az I.r. felperes haladási sebessége is hatással lehetett a baleset körülményeire. A gépjármű vezetőjének terhére az volt értékelhető, hogy zebrához és autóbusszmegállóhoz érve megfelelően nem lassította le a gépjárművét. Mindezeket értékelve az elsőfokú ítélet szerint az I.r. felperes közrehatása 20%-os mértékű.

A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság a részítéletében az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatva az I.r. felperes javára megítélt 3.056.000 forint marasztalási összeget 6.056.000 forintra felemelte, a 3.040.000 forintos kamattételt 40.000 forintra leszállította és egyúttal kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I.r. felperesnek 6.000.000 forint után 2003. december 1. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot. Az I.r. felperes jövedelemvesztés címén előterjesztett keresete tekintetében az elsőfokú ítéletet a teljes perköltségre is kiterjedően hatályon kívül helyezte és e keretben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította; egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A másodfokú bíróság az I.r. felperesnek járó nem vagyoni kártérítés felemelésére látott alapot, és 10.000.000 forint nem vagyoni kártérítés figyelembevételével a 4.000.000 forint teljesítésére tekintettel, az elsőfokú bíróság által megítélt 3.000.000 forinton felül további 3.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezte az alperest. A másodfokú bíróság helybenhagyta az elsőfokú bíróságnak azt a döntését, amellyel a II.r. felperesnek 2.000.000 forint, a III.r. felperesnek pedig 1.000.000 forint nem vagyoni kártérítést állapított meg. A vagyoni kártérítés tekintetében az elsőfokú bíróság az alperest kórházi ingóságokra 40.000 forint, kulturális többletköltségre pedig 16.000

forint megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan, illetőleg a gondozás-felügyelet, háztartási kisegítő költsége, többlet rezsiköltség, élelemfeljavítás költsége, közlekedési többletköltség, kísérő költsége, korrepetálási költség kapcsán előterjesztett keresetet - beleértve az ehhez kapcsolódó járadékigényeket is - alaptalannak tartotta, a másodfokú bíróság pedig e tekintetben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben kérték, hogy a Kúria a jogerős ítélet megváltoztatásával kötelezze az alperest a törvényes mértékű késedelmi kamatokkal együtt az I.r. felperes javára a másodfokú ítéletben foglalt 6.056.000 forint helyett 16.000.000 forint, a II.r. felperes javára megítélt 2.000.000 forint helyett 3.000.000 forint és a III.r. felperes javára megítélt 1.000.000 forint helyett 1.500.000 forint megfizetésére. A felülvizsgálati kérelem szerint a másodfokú bíróság a Ptk. 293. §-ának megsértésével jogellenesen állapította meg, hogy az alperes az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőzően 4.000.000 forint nem vagyoni kártérítést fizetett. Az alperes ténylegesen 2004. május 18-án 500.000 forintot, 2005. május 8-án 500.000 forintot és 2005. április 11-én 2.000.000 forintot fizetett ki, a másodfokú bíróság azonban ezeket a teljesítéseket nem az addig esedékes és felgyűlt késedelmi kamatokra, hanem jogellenesen teljes egészében a főkövetelésre számolta el. A másodfokú bíróság az ítéletében nem indokolta meg, hogy a kógens előírások megszegésének mi volt az alapja, nem vizsgálta az egyes kártérítési „pozíció” esedékességének időpontját, a részletfizetések időpontját, az esedékesség és a részletfizetés között felmerült költségeket és kamatokat. A felperesek szerint a bíróság jogellenesen állapította meg az I.r. felperes terhére a 20%-os mértékű közrehatást is és ezzel megsértette a Ptk. 340. §-ának (1) bekezdését. A felülvizsgálati kérelem kiemelte, hogy a köteleességszegő magatartásnak a kár bekövetkeztével kell okozati összefüggésben állnia. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján azonban az I.r. felperesnek a közlekedési balesetben való közrehatása nem volt bizonyított, e körben a bíróság megsértette a Pp. 164. §-ának (1) bekezdését is. A közrehatás hiányának megállapítása esetén az I.r. felperest nem vagyoni kártérítés címén 10.000.000 forint helyett 12.500.000 forint illette volna meg. A bíróság nem vette figyelembe a nem vagyoni kártérítés elégtétel adási funkcióját sem. Jogszabálysértő a jogerős ítélet a meg nem ítélt vagyoni kártérítések tekintetében is a Ptk. 293. §-ának téves alkalmazása folytán. A felülvizsgálat a vagyoni kártérítés tekintetében azokra a követelésekre korlátozódik, amelyeket az alperes elismert és kifizetett. A Ptk. 293. §-a szerinti hibás elszámolásnak az a következménye, hogy az alperes legalább 1.000.000 forint vagyoni kárt nem fizetett ki.

A II. és a III.r. felperes a felülvizsgálati kérelemben vitatta a nem vagyoni kártérítés mértékét kiemelve, hogy az elégtétel adási

funkció nem alapulhat csupán a szakértői véleményen, figyelembe kell venni az alperes magatartását is a teljesítés körében.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős részítélet felülvizsgálattal támadott részének hatályban tartására irányult. Az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyet a Kúria a végzésével hivatalból elutasított.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése és a 275. §-ának (2) bekezdése alapján a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős részítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezései a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértők-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felülvizsgálati kérelem a jogerős részítéletet a közrehatás arányának megállapítása, a felpereseknek megítélt nem vagyoni kártérítés mértéke és az I.r. felperes vagyoni kártérítés iránti követelésének az alperes által elismert és teljesített részének elszámolása körében vitatta, utalva a Ptk. 293. §-ában foglaltak figyelmen kívül hagyására. A felperesek a felülvizsgálati kérelemben vitatott összértéket 11.444.000 forintban jelölték meg, amelyből következően a kérelem az alperest az I.r. felperes tekintetében további 9.944.000 forint, a II.r. felperes tekintetében 1.000.000 forint és a III.r. felperes esetében 500.000 forint megfizetésére kötelező döntésre irányult. A Ptk. 293. §-a szerint, ha a kötelezett kamattal és költséggel is tartozik, és a fizetett összeg az egész tartozás kiegyenlítésére nem elég, azt elsősorban a költségre, azután a kamatra és végül a fő tartozásra kell elszámolni. A kötelezett eltérő rendelkezése hatálytalan. Az 1/2011. (VII.5.) Polgári Jogegységi Határozat úgy rendelkezik, hogy a kártérítés iránti perben a kötelezettnek a kár bekövetkezése utáni elő- vagy részteljesítéseit a bíróság - feltéve, hogy a feleknek nincs az elszámolás módjára vonatkozóan eltérő megállapodása - a jogosultnak a tárgyalás berekesztésekor érvényes és hatályos rendelkezése, ennek hiányában a törvényben meghatározott sorrend szerint köteles elszámolni akként, hogy a kötelezettség elő- vagy részteljesítéssel már megszűnt összegét az ítéleti marasztalás nem tartalmazhatja. Ennek megfelelően a Ptk. 293. §-ában foglalt sorrend szerint a bíróság akkor köteles elszámolni, ha nincs a jogosultnak a tárgyalás berekesztésekor érvényes és hatályos rendelkezése. A kereset és a fellebbezés tartalmából azonban az állapítható meg, hogy a felperesek a kereseti követelésüket, illetőleg a fellebbezésüket is úgy terjesztették elő, hogy az alperes teljesítéseit a főkövetelésre számolták el. Az I.r. felperes a keresetében a nem vagyoni kártérítés címén 60.000.000 forint megfizetését tartotta indokoltnak és 57.000.000 forint megfizetését azért kérte, mert az addig teljesített 3.000.000 forintot a főkövetelésből levonta.

Amennyiben az I.r. felperes 60.000.000 forint nem vagyoni kártérítést tartott indokoltnak, fellebbezése pedig további 53.000.000 forintra vonatkozott, számszakilag ez csak úgy lehetséges, ha az elsőfokon megítélt 3.000.000 forint mellett az alperes teljesítéseként 4.000.000 forint összeget vett figyelembe. Az I.r. felperes tehát a fellebbezését is a teljesített és az elsőfokú ítéletben megítélt összeg levonásával, illetőleg a káreseménytől járó késedelmi kamat igénylésével terjesztett elő, amiből az a következtetés vonható le, hogy a jogosult az alperes teljesítését nem a Ptk. 293. §-ában foglaltak szerint számolta el. Mindezekre tekintettel a felülvizsgálati kérelem alaptalanul kifogásolja az alperes által teljesített 4.000.000 forintnak a fő tartozásra történő elszámolását. Az alperes által „elismert” és „kifizetett” vagyoni kártérítés tekintetében ezért a hivatkozott jogszabálysértés fel sem merülhet.

A felülvizsgálati kérelemből pontosan nem tűnik ki, hogy az I.r. felperes a nem vagyoni kártérítés és az egyes vagyoni kártételek milyen mértékű megváltoztatását kéri. A jogerős ítéletben megállapított összesen 6.056.000 forintnak a 9.944.000 forinttal való felemeléséből az egyes vitatott tételek külön-külön nem állapíthatók meg, de ettől függetlenül a Ptk. 293. §-ának megsértésére alapítva a kifejtett indokok folytán a jogerős részítélet megváltoztatására nincs alap.

A felülvizsgálati kérelem az I.r. felperes közrehatásának megállapítását is vitatta, e tekintetben azonban a jogerős részítélet megalapozott és a Ptk. 340. §-ának (1) bekezdését nem sérti. Az I.r. felperesnek a közlekedési balesetben való közrehatása bizonyított, azt a jogerős ítéletben a bíróság kellően megindokolta. A gépjármű vezetője ellen folyamatban volt büntetőeljárás adatai és bizonyítékai, az aggálytalan igazságügyi műszaki szakértői vélemény alapján a bíróság jól állapította meg, hogy az I.r. felperes a közlekedési szabályt megszegve figyelmetlenül és kellő körültekintés nélkül közlekedett és ennek szerepe volt a károsodás bekövetkezésében. A rendelkezésre álló bizonyítékok Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerinti okszerű mérlegelésével helyesen állapította meg a bíróság a közrehatás arányát is, annak megváltoztatására a felülvizsgálati eljárásban nincs alap.

A Ptk. 355. §-ának (1) és (4) bekezdése értelmében nem vagyoni kártérítés címén az alperesnek azt a kárpótlást kell megtérítenie, amely a károsultat ért nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges. Ennek megállapítása érdekében a bíróság a szükséges bizonyítást lefolytatta, a felpereseknek az egészségi állapotában, életkörülményeiben a balesettel okozati összefüggésben bekövetkezett hátrányos változásait megvizsgálta. A 2003. évi ár- és értékviszonyok, az összehasonlításra alkalmas más ügyekben hozott ítéletek és az I.r. felperes közrehatásának figyelembevétele

alapján a felperesek nem vagyoni hátrányainak kompenzálására alkalmas nem vagyoni kártérítés mértékét a jogerős részítélet jól állapította meg, e körben a jogerős döntés a felülvizsgálati kérelemben meghatározott okokból nem jogszabálysértő.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával a jogerős részítélet felülvizsgálattal támadott részét a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felülvizsgálati eljárásban pervesztes felpereseket az alperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére, míg a felülvizsgálati illeték viseléséről szóló rendelkezés a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdésén és a 14. §-án alapul.

Budapest, 2014. január 20.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Udvary Katalin s.k.
előadó bíró, Dr. Almásy Mária s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

kúriai tisztviselő

HM